SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 20. novembra 2008 *

V zadevi C-1/07,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Landgericht Siegen (Nemčija), z odločbo z dne 29. novembra 2006, ki je na Sodišče prispela 3. januarja 2007, v okviru kazenskega postopka proti

Franku Webru,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi A. Rosas (poročevalec), predsednik senata, J. Klučka, U. Lõhmus, sodnika, P. Lindh, sodnica, in A. Arabadjiev, sodnik,

generalni pravobranilec: Y. Bot,
sodni tajnik: R. Grass,

* Jezik postopka: nemščina.

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za M. Webra W. Säftel, odvetnik,

– za italijansko vlado I. M. Braguglia, zastopnik, skupaj s S. Fiorentinom, avvocato dello Stato,

– za portugalsko vlado L. Inez Fernandes, zastopnik,

– za Komisijo Evropskih skupnosti G. Braun in N. Yerrell, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 17. julija 2008

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Direktive Sveta 91/439/EGS z dne 29. julija 1991 o vozniških dovoljenjih (UL L 237, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1882/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. septembra 2003 (UL L 284, str. 1; v nadaljevanju: Direktiva 91/439).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru kazenskega postopka zoper F. Webra, ker je 6. januarja 2006 na ozemlju Nemčije vozil motorno vozilo, ne da bi imel za to zahtevano vozniško dovoljenje.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

3 Prva uvodna izjava Direktive 91/439 določa:

„[…] ker je za namene skupne prometne politike in kot prispevek za izboljšanje varnosti v cestnem prometu, kot tudi za olajšanje gibanja oseb, ki se nastanijo v drugi državi članici, kot pa so opravile vozniški izpit, zaželeno, da bi obstajal vzorec nacionalnega vozniškega dovoljenja Skupnosti, ki bi bil v državah članicah vzajemno priznan brez kakršnekoli obveznosti zamenjave vozniških dovoljenj“.

4 Četrta uvodna izjava te direktive določa:

„[…] ker je zaradi prometne varnosti treba določiti minimalne zahteve za izdajo vozniškega dovoljenja“.

5 Zadnja uvodna izjava Direktive 91/439 določa:

„[…] ker je poleg tega zaradi razlogov, povezanih s prometno varnostjo in cestnim prometom, potrebno, da lahko države članice za vse imetnike dovoljenj, ki so na njihovem ozemlju pridobili običajno prebivališče, uporabljajo svoje državne predpise o odvzemu, začasnem odvzemu in preklicu vozniških dovoljenj“.

6 Člen 1(2) navedene direktive določa:

„Vozniška dovoljenja, ki jih izdajo države članice, se vzajemno priznavajo“.

7 V skladu s členom 7(1)(a) in (b) se vozniška dovoljenja na podlagi sledečih pogojev izdajajo osebam:

„(a) ki so opravile preizkus spretnosti in vedenja v prometu in teoretični preizkus ter izpolnjujejo zdravniške standarde v skladu z določbami iz Prilog II in III;

(b) ki imajo običajno prebivališče na ozemlju države članice, ki izda dovoljenje, ali ki lahko predložijo dokazilo, da na ozemlju države članice študirajo že najmanj šest mesecev“.

8 V členu 7(5) Direktive 91/439 je določeno:

„Nihče ne more imeti vozniškega dovoljenja več kot ene države članice.“

9 V členu 8(2) in (4), prvi pododstavek, te direktive je določeno:

„2. Ob upoštevanju načela teritorialnosti kazenskega in policijskega prava lahko država članica, v kateri ima imetnik vozniškega dovoljenja druge države članice običajno prebivališče, uporabi svoje nacionalne predpise o omejitvi, začasnem odvzemu, odvzemu ali preklicu pravice do vožnje in, če je potrebno, v ta namen zamenja dovoljenje.

[…]

4. Država članica lahko zavrne priznanje kakršnegakoli vozniškega dovoljenja, ki ga je izdala druga država članica, osebi, za katero na njenem ozemlju velja eden izmed ukrepov, omenjenih v odstavku 2.“

Nacionalna ureditev

10 Člen 3(1) in (2) zakona o cestnem prometu (Straßenverkehrsgesetz), v različici, ki se uporablja za dejansko stanje v postopku v glavni stvari (BGBl. 2006 I, str. 1958, v nadaljevanju: StVG), določa:

„1. Če se izkaže, da oseba ni sposobna za vožnjo, ji mora organ, pristojen za izdajo vozniškega dovoljenja, le-to odvzeti. V primeru tujih vozniških dovoljenj pomeni odvzem, tudi če se izvrši po drugih predpisih, izgubo pravice do uporabe vozniškega dovoljenja na ozemlju Nemčije. Člen 2(7) in (8) se uporablja *mutatis mutandis*.

2. Pravica do vožnje ugasne z odvzemom vozniškega dovoljenja. Če je bilo vozniško dovoljenje izdano v tujini, odvzem povzroči ugasnitev pravice do vožnje na nacionalnem ozemlju […]“.

11 V členu 21(1) StVG je določeno:

„(1) S kaznijo odvzema prostosti do enega leta ali z denarno kaznijo se kaznuje:

1. Kdor vozi motorno vozilo, čeprav nima za to zahtevanega vozniškega dovoljenja ali komur je v skladu s členom 44 kazenskega zakonika ali v skladu s členom 25 tega zakona prepovedana vožnja motornih vozil“.

12 Člen 28(1), (4) in (5) uredbe o dostopu oseb do cestnega prometa (uredba o vozniškem dovoljenju) (Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr (Fahrerlaubnis-Verordnung)) z dne 18. avgusta 1998 (BGBl. 1998 I, str. 2214, v nadaljevanju: FeV), v različici, kot je bila spremenjena z uredbo z dne 14. junija 2006 (BGBl. 2006 I, str. 1329), določa:

„(1) Imetnikom veljavnega vozniškega dovoljenja [Evropske unije] ali [Evropskega gospodarskega prostora (v nadaljevanju: EGP)], ki imajo običajno prebivališče v smislu člena 7(1) ali (2) v Nemčiji, je v tej državi dovoljena – s pridržkom omejitve iz odstavkov od 2 do 4 – vožnja motornih vozil v okviru pravic, ki jih imajo. Pogoji tujih vozniških dovoljenj se spoštujejo tudi v Nemčiji. Če ni določeno drugače, se za ta vozniška dovoljenja uporabljajo določbe te uredbe.

[…]

(4) Pravice iz odstavka 1 ne veljajo za imetnike vozniškega dovoljenja [Unije] ali EGP,

[…]

3. ki jim je sodišče v Nemčiji izdalo ukrep začasnega ali dokončnega odvzema vozniškega dovoljenja ali jim je upravni organ izdal takoj izvršljivi ali pravnomočni ukrep odvzema, ki jim je bilo vozniško dovoljenje zavrnjeno z dokončno odločbo ali ki jim vozniško dovoljenje ni bilo odvzeto zgolj zato, ker so se mu medtem odrekli […],

[…]

(5) Pravica uporabe vozniškega dovoljenja [Unije] ali EGP v Nemčiji po izdaji odločbe iz odstavka 4, točki 3 in 4, se dodeli na prošnjo, če ni več razlogov, ki so upravičevali odvzem ali prepoved uveljavljanja pravice do vožnje. […]“

13 Člen 46(1) FeV določa:

„Če se izkaže, da imetnik dovoljenja ni sposoben za vožnjo motornih vozil, mu mora organ, pristojen za izdajo vozniškega dovoljenja, odvzeti vozniško dovoljenje. To velja še zlasti v primeru bolezni ali motenj iz prilog 4, 5 ali 6 ali v primeru hudih ali ponavljajočih se kršitev cestnoprometnih predpisov ali kazenske zakonodaje, ki izključujejo sposobnost vožnje vozil“.

14 Člen 46(5) FeV določa:

„Pravica do vožnje ugasne z odvzemom vozniškega dovoljenja. Če je bilo vozniško dovoljenje izdano v tujini, njegov odvzem povzroči ugasnitev pravice do vožnje motornih vozil na nacionalnem ozemlju“.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

15 18. septembra 2004 je bilo ugotovljeno, da je F. Weber, nemški državljan s prebivališčem v Nemčiji, pod vplivom opojnih substanc (marihuane in amfetaminov) vozil motorno vozilo. Ta kršitev je bila sankcionirana z upravno odločbo Kreis Siegen-Wittgenstein z dne 17. novembra 2004, ki je postala pravnomočna 4. decembra 2004, s katero mu je bilo naloženo plačilo globe ter za dobo enega meseca odvzeto njegovo nemško vozniško dovoljenje.

16 18. novembra 2004 so občinski organi v Karlovih Varih (Češka republika) F. Webru izdali vozniško dovoljenje za motorna vozila kategorij A1, A, B in AM z veljavnostjo desetih let. V vozniškem dovoljenju je bil naveden tudi datum, ko je F. Weber opravil vozniški izpit, to je 16. november 2004.

17 7. januarja 2005 je kurir Ordnungsamt Kreis Siegen-Wittgenstein obvestil F. Webra, da je bil zaradi kršitve, storjene 18. septembra 2004, zoper njega začet postopek preizkusa njegovih vozniških sposobnosti. Februarja 2005 je F. Weber pristojnim upravnim organom izročil svoje nemško vozniško dovoljenje.

18 Z odločbo z dne 17. marca 2005, ki je postala pravnomočna 6. aprila 2005, je Ordnungsamt Kreis Siegen-Wittgenstein v skladu s členom 3(1) StVG in členom 46(1) FeV začel postopek odvzema nemškega vozniškega dovoljenja F. Webru, ki je imel v skladu s členom 3(2) StVG in členom 46(5), drugi pododstavek, FeV za posledico ugasnitev pravice do vožnje motornih vozil v Nemčiji.

19 Amtsgericht Siegen je s sodbo z dne 22. avgusta 2006 na podlagi člena 21 StVG F. Webra obsodilo zaradi vožnje brez vozniškega dovoljenja, kršitve, ki je bila ugotovljena med policijsko kontrolo 6. januarja 2006.

20 F. Weber je zoper to sodbo pri Landgericht Siegen (Nemčija) vložil pritožbo, s katero je želel doseči oprostitev, ker naj bi kot imetnik češkega vozniškega dovoljenja, na podlagi načela medsebojnega priznavanja vozniških dovoljenj, izdanih v državah članicah, določenega v členu 1(2) Direktive 91/439, imel pravico nadaljevati z vožnjo motornih vozil.

21 V teh okoliščinah je Landgericht Siegen prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 1(2), v zvezi s členom 8(2) in (4) Direktive [91/439] razlagati tako, da je državi članici na njenem ozemlju prepovedano zavrniti pravico do vožnje, ki se izvršuje na podlagi vozniškega dovoljenja, izdanega v drugi državi članici, in tako zavrniti njegovo veljavnost, ker je druga država članica izdala tako imenovano ‚drugo' vozniško dovoljenje Unije […] po tem, ko je prva država članica imetniku odvzela pravico do vožnje, če odvzem temelji na dogodku/krivdnem ravnanju, ki se je zgodilo pred tem, ko je druga država članica izdala vozniško dovoljenje?"

Vprašanje za predhodno odločanje

22 Predložitveno sodišče s svojim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člena 1(2) in 8(2) in (4) Direktive 91/439 razlagati tako, da naprotujeta temu, da država članica na svojem ozemlju zavrne priznanje pravice do vožnje na podlagi vozniškega dovoljenja, izdanega v drugi državi članici, in torej veljavnost tega dovoljenja, če je bil njegovemu imetniku v prvi državi članici izrečen ukrep odvzema pravice do vožnje, sprejet po tem, ko je bilo navedeno dovoljenje izdano, vendar je bila z njim sankcionirana kršitev, ki je nastala pred tem istim datumom.

23 F. Weber ob sklicevanju na sodno prakso Sodišča (sklepa z dne 6. aprila 2006 v zadevi Halbritter, C-227/05, in z dne 28. septembra 2006 v zadevi Kremer, C-340/05) v prvi vrsti trdi, da sme, glede na okoliščine primera, država članica zavrniti priznanje vozniškega dovoljenja, izdanega v drugi državi članici, le zaradi ravnanja po izdaji tega dovoljenja.

24 Italijanska vlada in Komisija Evropskih skupnosti nasprotno menita, da ima v primeru, kot je ta v postopku v glavni stvari, država članica pravico zavrniti priznanje veljavnosti vozniškega dovoljenja, izdanega v drugi državi članici, kadar taka zavrnitev temelji na ravnanju pred datumom izdaje tega dovoljenja.

25 Portugalska vlada meni, da je cilj člena 8(2) in (4) Direktive 91/439 ravno preprečevanje tveganj, ki izhajajo iz ravnanj oseb, ki, zato ker zanje v eni državi članici velja ukrep začasnega odvzema njihovega vozniškega dovoljenja, odidejo v drugo državo članico, da bi tam pridobile drugo vozniško dovoljenje, medtem ko so te osebe predmet postopka preizkusa njihovih vozniških sposobnosti, ki lahko vodi v odvzem pravice do vožnje.

26 Najprej je treba spomniti, da je bilo splošno načelo vzajemnega priznavanja vozniških dovoljenj, ki so jih izdale države članice, določeno v členu 1(2) Direktive 91/439, postavljeno zlasti z namenom, da bi se olajšalo gibanje oseb, ki se nastanijo v državi članici, ki ni tista, v kateri so opravile vozniški izpit (glej zlasti sodbe z dne 29. aprila 2004 v zadevi Kapper, C-476/01, Recueil, str. I-5205, točka 71; z dne 26. junija 2008 v zadevi Wiedemann in Funk, C-329/06 in C-343/06, ZOdl., str. I-4635, točka 49, in sodbo v zadevi Zerche in drugi, od C-334/06 do C-336/06, ZOdl., str. I-4691, točka 46).

27 V skladu z ustaljeno sodno prakso navedeni člen 1(2) določa vzajemno priznavanje vozniških dovoljenj, ki so jih izdale države članice, brez kakršnekoli formalnosti. Ta določba nalaga državam članicam jasno in natančno obveznost, ki ne dopušča proste presoje glede ukrepov, ki jih je treba sprejeti za uskladitev z njo (v tem smislu glej sodbo z dne 29. oktobra 1998 v zadevi Awoyemi, C-230/97, Recueil, str. I-6781, točki 41 in 42, ter zgoraj navedene sodbe Kapper, točka 45; Wiedermann in Funk, točka 50, in Zerche in drugi, točka 47).

28 Vendar člen 8(2) in (4) Direktive 91/439 v določenih okoliščinah in še posebej iz razloga varnosti v cestnem prometu dovoljuje državam članicam, da uporabijo svoje nacionalne predpise o omejitvi, začasnem odvzemu, odvzemu ali preklicu pravice do vožnje vsem imetnikom vozniških dovoljenj, ki imajo običajno prebivališče na njihovem ozemlju, in da osebi, za katero na njenem ozemlju velja eden izmed ukrepov, zavrnejo priznanje kakršnegakoli vozniškega dovoljenja, izdanega v drugi državi članici.

29 Sodišče je v zvezi s tem večkrat opozorilo, da člen 8(4), prvi pododstavek, Direktive 91/439 pomeni izjemo od splošnega načela medsebojnega priznavanja vozniških dovoljenj in da je to določbo zato treba razlagati strogo (glej zlasti zgoraj navedeni sodbi Wiedemann in Funk, točka 60, in Zerche in drugi, točka 57).

30 Iz navedb predložitvenega sodišča izhaja, da je za F. Webra na datum, ko je pridobil svoje češko vozniško dovoljenje, to je 18. novembra 2004, veljal ukrep začasnega odvzema njegovega nemškega vozniškega dovoljenja, razglašen 17. novembra 2004 za dobo enega meseca, ki je postal pravnomočen 4. decembra 2004. Po pridobitvi njegovega češkega vozniškega dovoljenja je bil 17. marca 2005 zoper njega razglašen ukrep odvzema pravice do vožnje. Poleg tega ni sporno, da je bilo dejansko stanje, ki upravičuje ukrep začasnega odvzema kot tudi ukrep odvzema dovoljenja za vožnjo F. Webru, ugotovljeno 18. septembra 2004, to je pred datumom izdaje navedenega češkega vozniškega dovoljenja.

31 Ni mogoče zavzeti stališča, da Direktiva 91/439 nalaga dolžnost priznanja veljavnosti vozniškega dovoljenja, izdanega pod takimi pogoji.

32 Sodišče je sicer že imelo možnost odločiti, da lahko država članica uporabi možnost, ki ji jo zagotavlja člen 8(2) Direktive 91/439, da zoper imetnika vozniškega dovoljenja, ki ga je izdala druga država članica, uporabi svoje lastne predpise o odvzemu pravice do vožnje, med drugim le zaradi ravnanja navedenega imetnika po pridobitvi tega dovoljenja (glej zgoraj navedeni sodbi Wiedemann in Funk, točka 59, in Zerche in drugi, točka 56, ter zgoraj navedena sklepa Halbritter, točka 38, in Kremer, točka 35).

33 Vendar v zvezi z ukrepom odvzema vozniškega dovoljenja zainteresirani osebi v zadevi, v kateri je bil izdan sklep Kremer, ni bil izrečen ukrep prepovedi pridobitve novega vozniškega dovoljenja. V zadevah, v katerih so bile izdane odločbe, navedene v zgornji točki, je trajanje ukrepov začasne prepovedi pridobitve novega dovoljenja, ki so bili izrečeni v zvezi z ukrepi odvzema dovoljenja, poteklo ob izdaji tega dovoljenja.

34 Glede na to presojo je Sodišče odločilo, da lahko država članica uporabi možnost, ki ji jo zagotavlja člen 8(2) Direktive 91/439 le zaradi ravnanja upravičenca po pridobitvi vozniškega dovoljenja, ki ga je izdala druga država članica. Ta določba državi članici običajnega prebivališča namreč ne more dovoljevati zavrnitve priznanja vozniškega dovoljenja, ki ga je izdala druga država članica, samo zato, ker je bilo imetniku tega dovoljenja pred tem odvzeto prejšnje dovoljenje v prvi državi članici (zgoraj navedeni sodbi Wiedemann in Funk, točka 66, in Zerche in drugi, točka 63).

35 Situacija v postopku v glavni stvari je popolnoma drugačna. Po eni strani je za F. Webra, ko je pridobil češko vozniško dovoljenje, veljal ukrep začasnega odvzema njegovega nemškega vozniškega dovoljenja. Poleg tega mu je bil, po tem, ko je pridobil svoje češko vozniško dovoljenje, izrečen ukrep odvzema pravice do vožnje, s katerim je bilo sankcionirano isto dejansko stanje, kot je bilo tisto, ki je upravičevalo navedeni ukrep začasnega odvzema.

36 V takem primeru je treba na podlagi določb Direktive 91/439, in še zlasti njenega člena 8(2), absolutno in dokončno priznati možnost, dano pristojnim organom in sodiščem države članice, da zavrnejo priznanje veljavnosti vozniškega dovoljenja, ki ga je oseba, za katero v prvi državi članici velja ukrep začasnega odvzema vozniškega dovoljenja, pridobila v drugi državi članici, kadar ukrepu začasnega odvzema sledi ukrep odvzema pravice do vožnje, ki sankcionira isto dejansko stanje (glej v tem smislu sklep z dne 3. julija 2008 v zadevi Möginger, C-225/07, točka 41). Dejstvo, da je bil ukrep odvzema pravice do vožnje razglašen po datumu izdaje novega vozniškega dovoljenja, je v zvezi s tem brez pomena, ker so razlogi, ki upravičujejo tak ukrep, obstajali na ta isti datum (glej *a contrario* zgoraj navedeno sodbo Kapper, točka 74).

37 Vsaka druga razlaga bi odvzela ves pomen možnosti države članice, določeni v členu 8(4), prvi pododstavek, Direktive 91/439, da zavrne priznanje veljavnosti vozniškega dovoljenja, pridobljenega v drugi državi članici, osebi, za katero na njenem ozemlju velja ukrep odvzema dovoljenja za vožnjo.

38 Kot je namreč navedel generalni pravobranilec v točki 42 sklepnih predlogov, je samo država članica, na ozemlju katere je prišlo do kršitve, pristojna za sankcioniranje le-te in če je potrebno tudi za ukrep odvzema vozniškega dovoljenja ali za odvzem pravice do vožnje, v zvezi s katerim izreče prepoved zaprositi za novo dovoljenje ali pa te prepovedi ne izreče.

39 Dejstvo, da bi bilo državi članici naloženo, da prizna veljavnost vozniškega dovoljenja, ki ga je izdala druga država članica, ker imetnik tega dovoljenja po njegovi izdaji na ozemlju prve države članice ne bi storil nobene kršitve, medtem ko zanj velja ukrep odvzema pravice do vožnje zaradi ravnanja pred izdajo tega dovoljenja, bi vodilo v spodbujanje povzročiteljev kršitev, za katere se lahko izrečejo taki ukrepi odvzema, k takojšnjemu odhodu v drugo državo članico, da bi se izognili upravnim in kazenskim posledicam teh kršitev, in bi v končni fazi spodkopalo zaupanje, na katerem temelji sistem vzajemnega priznavanja vozniških dovoljenj.

40 Poleg tega, kot je zatrjevala Komisija v svojih pisnih stališčih, bi priznanje veljavnosti vozniškega dovoljenja v primeru, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki so ga F. Webru izdali češki organi, medtem ko je bil ob izdaji tega dovoljenja še vedno imetnik nemškega vozniškega dovoljenja, pomenilo kršitev ciljev Direktive 91/439, kot tudi njenega člena 7(5), v skladu s katerim nihče ne more imeti vozniškega dovoljenja več kot ene države članice.

41 Glede na navedeno je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člena 1(2) in 8(2) in (4) Direktive 91/439 razlagati tako, da ne nasprotujeta temu, da država članica na svojem ozemlju zavrne priznanje pravice do vožnje na podlagi vozniškega dovoljenja, ki ga je druga država članica izdala osebi, za katero na ozemlju prve države članice velja ukrep odvzema pravice do vožnje, tudi če je bil ta ukrep izrečen po

izdaji navedenega dovoljenja, če je to pridobljeno med. veljavnostjo ukrepa začasnega odvzema vozniškega dovoljenja, izdanega v prvi državi članici, in če sta tako ta zadnji ukrep kot navedeni ukrep odvzema upravičena z razlogi, ki obstajajo na datum izdaje drugega vozniškega dovoljenja.

Stroški

42 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Člena 1(2) in 8(2) in (4) Direktive Sveta 91/439/EGS z dne 29. julija 1991 o vozniških dovoljenjih, kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1882/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. septembra 2003, je treba razlagati tako, da ne nasprotujeta temu, da država članica na svojem ozemlju zavrne priznanje pravice do vožnje na podlagi vozniškega dovoljenja, ki ga je druga država članica izdala osebi, za katero na ozemlju prve države članice velja ukrep odvzema pravice do vožnje, tudi če je bil ta ukrep izrečen po izdaji navedenega dovoljenja, če je to pridobljeno med veljavnostjo ukrepa začasnega odvzema vozniškega dovoljenja, izdanega v prvi državi članici, in če sta tako ta zadnji ukrep kot navedeni ukrep odvzema upravičena z razlogi, ki obstajajo na datum izdaje drugega vozniškega dovoljenja.

Podpisi